

IN DE KIJKER

Fotowedstrijd
Onverwacht kerstbezoek
Fazant
Pestvogels op Texel
Vogels en vuurwerk
Witte reigers

Foto: Pestvogel Hans Kleine Koerkamp

VEERTIGSTE JAARGANG NR. 1 2024

IN DE KIJKER

Sinds feb. 1984 contactblad voor de leden en donateurs van de “Vogelwerkgroep Bathmen”
(opgericht 15 feb. 1974)

Versijnt driemaal per jaar

Oplage 150 stuks

Contributie	Leden-	€ 10,00
	Donateurs	€ 7,00
Rekeningnummer	ABN-AMRO	NL 25 ABNA 0.4653.87.098

Bestuur:

Voorzitter	Piet Heetebrij ☎ 0570 - 542530 e-mail: p_heetebrij@hotmail.com
Secretaris	Elly Meuleman-Bannink ☎ 0570 - 551320 e-mail: meulemanelly@gmail.com
Penningmeester	Piet Heetebrij ☎ 0570 - 542530 e-mail: p_heetebrij@hotmail.com
Vogelzaken	Erwin Ruessink ☎ 0570 - 543210 e-mail: erwinruessink@concepts.nl
Vogelzaken	Hans Kleine Koerkamp ☎ 06 40472069 e-mail: kleinekoerkamp@zonnet.nl
Uilenwerkgroep	Karel Maas Geesteranus ☎ 06 55326635 e-mail Karel.MaasGeesteranus@gmail.com

Redactie

Henk Muskee ☎ 06 34349683 e-mail: hjmuskee@gmail.com
Elly Meuleman-Bannink ☎ 0570 - 551320 e-mail: meulemanelly@gmail.com

Website

vwg-bathmen.n

VOORWOORD

Aan de donateurs en de leden

redactie

Wederom een grijze dag terwijl ik alvast het voorwoord typ. In Lettele wordt dagelijks de hoeveelheid neerslag per dag doorgegeven. (Te volgen op neerslagkaart.nl) In de eerste vijf dagen van het nieuwe jaar staat de score al op 65 mm. En dat nadat we in het oude jaar al voldoende naar beneden hebben zien komen.

Maar hoe grijs het ook mag zijn, u lezer, wensen we een gezond en vogelrijk 2024 met leuke waarnemingen toe. En schroom dan niet ons er, net zoals deze keer door een donateur, deelgenoot van te maken.

Voor de Vogelwerkgroep is het een bijzonder jaar. Het is in februari a.s. 50 jaar geleden dat deze werkgroep werd opgericht. Het blaadje "in de Kijker" bestaat dan 40 jaar. Ongetwijfeld hoort u hier nog meer over.

Veel leesplezier met deze editie.

Fotowedstrijd

redactie

Om onze leden te stimuleren in de vakantie ook goed en oplettend rond te kijken werd er een fotowedstrijd gehouden. Het was een brede opdracht die niet alleen vogels betrof. Hierbij vindt u een kleine compilatie van de ingezonden foto's.

Deze zeehond werd gefotografeerd door Piet Heetebrij. Hij was in Frankrijk aan de kust bij Cap Gris-Nez en kon deze foto maken. Volgens Piet was de zeehond met open bek aan het wachten op trekvogels die langs kwamen. Alleen je bek open en wie weet vang je iets.

Foto: Zeehond Piet Heetebrij

Rosemarie Zonneveld was op IJsland. Zij kon dichtbij komen om van deze IJslandse sneeuwhoen een foto te maken. Wat een prachtige foto! De vogel is in zomerkleed. Net als de korhoen behoort hij tot de familie van ruigpoot hoenders. De leden riepen deze foto als winnende foto uit.

Foto: IJslandse Sneeuwhoen
Rosemarie Zonneveld

Ook kregen we foto's met een knipoog toegestuurd zoals hieronder een wolf en lam gemaakt van lego.

Foto: Hans Formsma

In onze open tuin hebben we een voederhuisje met strooivoer voor de vogels. Het is in alle jaargetijden een genoegen om de vele soorten ijverig bezig te zien. De kleinere soorten waaronder de diverse mezensoorten blijven graag op hoogte, de grotere soorten weten het strooivoer op de grond ook heel goed te vinden. Eerste kerstdag zijn we aangenaam verrast door een fazant, die bij ons op bezoek is gekomen om hier zijn kerstdiner te komen gebruiken. Hij is nog een paar dagen gebleven, en ook nu na kerst kunnen we nog genieten van zijn markante kop, zijn prachtige verentooi, en de lange sierlijke staartveren. We hebben even contact opgenomen met Piet Heetebrij, de voorzitter van de vogelwerkgroep. Vanuit onze open tuin, aan de rand van ons dorp met de nabijheid van 'n prachtig landschap met struiken en bomen, zal de fazant zijn weg wel vinden.

Foto: Fazant mannetje Piet en Mieke Rademakers

Fazant

Henk Muskee

Naar aanleiding van het leuke berichtje van Piet Rademakers willen wij als redactie de Fazant nader toelichten. Wie kent ze niet die prachtig gekleurde vogels. Ook nu weer springt het mannetje er uit met zijn statige houding en zijn felle kleuren. De vrouwtjes zijn minder gekeurd en hebben veel bruin accenten om zich goed te

kunnen verstoppert tijdens het broeden. Oorspronkelijk komen de fazanten uit Oost Europa en zelfs uit het verre Azië. De Romeinen hebben de fazanten meegenomen op hun reizen door Europa. Ze vonden het vlees erg lekker en wij natuurlijk ook gezien de fazant nog steeds op het wildmenu staat. De toename is vooral te danken aan de plezierjacht. Grote aantallen fazanten werden gefokt en losgelaten. Nu ondenkbaar. Als Texel bezoeker komen wij de fazant veel tegen. Ze houden van wat glooiend landschap waar ze zich te goed doet aan insecten en zaden. Dus naast een open grasland en akker waarden ze het duinenlandschap ten zeerste.

Fazanten vliegen vaak op het laatste moment op met een rauwe kreet bij naderend gevaar. Een echt schrikmoment. Je hoort dan een luid "Kok-ok-ok!"

Fazanten hebben een lang broedseizoen, van maart tot en met juni. Het was tijdens de periode rond Pasen altijd oppassen met slootje branden om een goed verstopt nest niet te verstoren of te vernielen door het vuur. De mannetjes hebben meerdere vrouwtjes die ze fanatiek verdedigen. Het vrouwtje legt 10 tot 14 eieren en de broedduur bedraagt 22 - 27 dagen. De goed gecamoufleerde vrouwtjes broeden de eieren uit. De jongen verlaten meteen na uitkomen het nest. Ze moeten direct hun eigen voedsel bij elkaar zoeken.

Foto: Fazant vrouwtje Vroege vogels BNN/VARA

Fazanten in Europa zijn standvogels en blijven jaarrond in het broedgebied. Wel vormen zich in de winter soms grotere groepen. Het exemplaar welke de familie

Rademakers in hun tuin op bezoek kreeg was dus echt de weg kwijt maar wel zo slim dat hij de weg wel wist te vinden naar de aangeboden lekkernijen rondom de voedertafel.

Pestvogels op Texel

Hans Kleine Koerkamp

Het was weer zover. Van 20 t/m 27 oktober 2023 gingen Olav, Sem en ik weer een weekje vogelen op Texel.

De week daarvoor was de periode met regenachtig weer begonnen. Die periode waar we ook de volgende maanden mee zouden zitten. Bij aankomst bij ons huisje konden we onze auto parkeren in een modderpoel.

Verder had Sem geregeld dat we in de Texel whatsapp vogelapp zaten. Deze app gaf ons een seintje als er een zeldzame vogelsoort te zien was op het eiland. Over het algemeen hadden we wat minder algemene vogelsoorten als het jaar daarvoor, maar daarentegen vlogen de zeldzame soorten ons om de oren. Aziatische Roodborsttapuit, Izabeltapuit, Vale Gierzwaluw, Sperwergrasmus, IJseend, een groepje van 4 Koereigers (via de Texel vogelapp), IJslandse Koperwiek (ontdekt door Sem), Grote Pieper (ontdekt door Olav) en Pestvogels (6 stuks ontdekt door Sem en Olav).

En wat bijzonder leuk was, is dat we een Velduil op trek op kilometers afstand

Foto: Sneeuwgorz Hans Kleine Koerkamp.

boven zee aan zagen komen vliegen, die uiteindelijk vlak bij ons de duinen in dook. Verder nog Sneeuwgorzen en Strandleeuweriken op het strand. Bakken met Goud- en Vuurgoudhaantjes in de lage struikjes bij de vuurtoren en een Beflijster op de laatste dag.

Nog even terug naar die Pestvogels. Wat een prachtige vogels zijn dat toch! Het is een invasie vogel in de winterperiode. Soms met kleine aantallen, een tiental voor heel Nederland, maar ook met honderden in goede jaren. 2010, 2012 en 2016 waren uitschieters wat dat betreft (bron: waarneming.nl). Ze mogen graag foerageren op struiken en bomen met bessen. Vooral Gelderse Roos en Lijsterbes hebben de

voorkeur bij Pestvogels. De Pestvogels op Texel zaten aan de Lijsterbes bessen te smikkelen. Ze waren zeer goed te benaderen en zeker niet schuw. Verder zijn het snelle en goede vliegers van het formaat merel. Het was volop genieten van die prachtige vogels.

Foto: Pestvogel Hans Kleine Koerkamp

Texel tot volgend jaar, hopelijk ook weer met Pestvogels.

Vogels en vuurwerk

Elly Meuleman

Al vanaf zeker begin december hoorde ik 's avonds regelmatig vuurwerk afgaan. In die tijd vond ik ook dat de ganzen nogal ongedurig waren. Mijn idee: ze houden niet van dat geknal. Na de oproep van de redactie aan de leden om stukjes voor dit blad te sturen kreeg ik van Herman Bosman een artikel toegestuurd uit het NRC dagblad over vogels en vuurwerk. Een paar dagen later stond iets soortgelijks in de Stentor. Voor wie het heeft gemist hierbij een korte samenvatting.

Niet alleen ganzen of andere watervogels, maar alle vogels worden opgeschrikt door het vuurwerk. Natuurlijk het meest in de nieuwjaarsnacht. Dan zijn er 1000 tot soms zelfs 100.000 keer zoveel vogels in de lucht dan normaal. Tot op grote hoogte, wel 500 meter en nog zeker 45 minuten na de jaarwisseling. Dit kost de vogels veel energie. Onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam gebruiken al sinds 2011 de weerradars voor de onderzoeken. Men kan sinds die tijd door verbeterde

technieken steeds beter het onderscheid zien tussen buien en vogels. Ook de soorten zijn te onderscheiden. Dacht men in het begin dat vooral watervogels op de wieken gaan, ook kleinere vogels worden op grote hoogte waargenomen in deze nacht.

Foto: Foeragerende brandgans (links) en rotgans (rechts) Elly Meuleman

Onderzoekers verbonden aan UvA hebben samen met onderzoekers uit Denemarken en Duitslands bij ganzen onderzocht hoe lang het duurde om te herstellen. Ganzen uitgerust met GPS zenders blijken in de nieuwjaarsnacht 5 tot 16 km verder te vliegen dan normaal. Er zijn zelfs uitschieters van honderden km. Om weer voldoende energie op te doen zijn de vogels daarna de eerste 11 dagen 10 procent meer tijd kwijt om voedsel te zoeken. Reden voor onderzoekers om te pleiten voor een vuurwerkvrije zones. Onderzoeker Hoekstra van de UvA: „Denk aan de uiterwaarden : de grote rivieren. Maar ook bijvoorbeeld Waterland, de Biesbosch en het Vechtplassengebied.“

Uiteindelijk zal de politiek bepalen of er daadwerkelijk een vuurwerkverbod komt.

Witte reigers

Elly Meuleman

In de winter zien we rondom Bathmen witte reigers. Meestal zullen dit grote zilverreigers zijn. Het is een grote vogel met zwarte poten en een lange gele snavel. De grote zilverreiger broedt in rietmoerassen of in oobossen langs de rivieren. Daar broeden ze in kolonies. Er is al jaren een grote kolonie bij de Oostvaardersplassen. Er is één legsel per jaar met 3 tot 4 eieren. De jongen komen

na 25 tot 26 dagen uit en blijven nog tussen 40 en 60 dagen op of in de buurt van het nest.

Het voedsel van de grote zilverreiger bestaat uit vis, kikkers, muizen, kleine vogels en mollen. In de winter zien we deze reiger vooral in de weilanden naar voedsel zoeken. Het zijn niet alleen reigers die in Nederland hebben gebroed, maar ook veel wintergasten.

Foto: Grote Zilverreiger Elly Meuleman

Die komen uit Oost Europa. Gaat het lang en streng vriezen dan zullen ze naar Zuid Europa trekken.

Foto: Kleine zilverreiger Elly Meuleman

De kleine zilverreiger, het woord zegt het al, is kleiner dan de grote. Zo'n 55 tot 65 cm. (de grote 85 tot 100). Er zijn meer verschillen. De kleine zilverreiger heeft een zwarte snavel en zwarte poten met gele voeten. Iemand vertelde mij dat deze reiger met zijn gele voeten in het water op de bodem stampt. Door het stampen en de gele kleur schrikken de prooien die in de bodem zitten. Ze komen omhoog en vormen een smakelijk hapje. Denk aan visjes, weekdieren en kreeftjes. De kleine zilverreiger is vooral in Zeeland en daarnaast ook op de Waddeneilanden te vinden. Daar broedt de vogel in kolonie verband met soortgenoten of andere soorten reigers. Meestal in bomen of struiken. 3 tot 4 eieren worden door beide ouders uitgebroed. Dat duurt 20 tot 25 dagen. Na anderhalve maand kunnen de jonge vogels zelfstandig leven.

De derde witte reiger in ons land is de koereiger. Het is voor Nederland de zeldzaamste. Maar sinds 2000 nemen de aantallen toe en zijn er de laatste jaren zelfs enkele broedparen te vinden. Koereiger, ook hier verraaft de naam al iets. Deze vogels zijn namelijk graag tussen en zelfs op de koeien (paarden of schapen) te vinden. Daar jagen ze op de insecten die door de grazers opgejaagd worden of die op hun poten of rug zitten. Overigens eten ze ook kikkers, wormen en muizen.

Foto: Koereiger Hans Kleine Koerkamp

Waar kun je deze vogel zien? In Zeeland en de Zuid-Hollandse eilanden, maar ook in de kop van Overijssel en zelfs, soms, langs de IJssel.

Je ziet dan een witte vogel, veel kleiner dan de grote zilverreiger, maar wel met zwarte poten en een gele snavel. Net als de beide andere soorten is de koereiger een kolonie broeder met een nest hoog in de bomen in moerasachtig gebied. De broedtijd is korter en ook zijn de jongen sneller volwassen dan bij de andere reigers. Een tweede legsel in een jaar is dan ook mogelijk.

Voor alle drie de reigers geldt dat ze in de baltstijd wat veranderen. De grote zilverreiger krijgt rozige poten en bij de kleine zilverreiger komen er prachtig lange veren aan zijn kuif. De koereiger krijgt oranje veren op de kruin, borst en mantel.

De grote zie ik in de winter bijna dagelijks vanuit mijn huis. De kleine kon ik in 2023 fotograferen in Zeeland. Mijn wens voor 2024 is ook de koereiger vinden en dan vanzelfsprekend het liefst in zomerkleed. Wie weet!